

NOVI LIST

Srijeda 17. siječanj 2024.

[Oglašavanje/MarketingNL online i pretplata](#)

[NASLOVNICA](#)-[NOVOSTI RIJEKA](#) & [REGIJA-SPORT-LIFE-MOZAIK](#)-[MULTIMEDIJA](#)-[OSTALO](#)

Ekologija suvenira: hrvatski ceker od kukuruzne komušine kojeg posjeduje i Victoria Beckham

Autor: Sanda Milinković

Ekološki značaj i obilježje cekera od komušine sastoji se u korištenju 100 % prirodnog ekološkog materijala – komušine koja je ostatak iz poljoprivredne proizvodnje, te izrada isključivo ručnim radom bez utroška energije i bez zagađivanja okoliša.

Starinski običaj izrade cekera od komušine: “Svaki lagan k’o perce, a opet čvrst i izdržljiv”

Pleteni cekeri i torbe podsjećaju na suvenire majstorske ručne izrade, a posljednjih su sezona postali jedan od modnih detalja koji se ljeti ne ispušta iz ruku, a iako cekera u ponudi aktualnih brendova ne manjka, nama je za oko zapeo jedan doista poseban.

Ceker od komušine poseban je unikat nastao vrijednim radom žena iz Hrvatske kuće Materina priča koje posebnom tehnikom izrade stvaraju kulturnu baštinu Hrvatske. O jedinstvenom proizvodu te ljepoti i vrijednosti cekera kao izvornog hrvatskog suvenira, porazgovarali smo sa poznatom etno-dizajnericom i osnivačicom Hrvatske kuće, **Minom Petrom**.

Mina Petra u slobodno vrijeme posvećena je obitelji, uređenju doma, izlascima u kazalište, dobroj knjizi, zdravoj prehrani, šetnjama s prijateljicama i izlascima u omiljeni kafić u Tkalču, a kao najdraži trenutak uz Hrvatsku kuću izdvojiti potpis američkog veleposlanika **Reberta Kohorsta** koji je u knjigu dojmova upisao:

„Prelijepa kuća, izvrsna hrana, izvanredni ljudi. Hvala što ste podijelili hrvatsko s nama“. **W. Robert Kohorst, U.S. Ambassador**

Tradicija izrade cekera

Ceker je dio hrvatske tradicije i baštine, a način izrade od kukuruzne komušine odraz je stoljetne vještine i vrijednosti žena ruralnih prostora. Možete li nam reći malo više o tradiciji izrade – postoje li zapisi kada je počela i u kojem dijelu Hrvatske?

“Tradicija izrade cekera od kukuruzne komušine stara je više od sto godina, a vještina i djelatnost pletenja cekera posebno je razvijena u Međimurju i u lepoglavskom kraju, a u novije vrijeme i u drugim krajevima Hrvatske gdje se na većim površinama uzgaja kukuruz.

Prema izvorima usmene predaje umijeće izrade cekera doneseno je iz Mađarske oko 1920. godine i dugi niz godina bilo je dodatni izvor skromnih prihoda žena seoskih domaćinstava. U današnje vrijeme sve veće brige za zaštitu i promociju kulturne baštine i razvoja ekoloških pokreta, ova prelijepa ruketvorina i uporabni ekološki suvenir dobiva sve više na značaju, tako da je prošle godine umijeće izrade uporabnih predmeta od komušine upisano u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske kao nematerijalno kulturno dobro.”

Naglasak je na prirodnim materijalima i smanjenju zagađenja okoliša, idete li u tom smjeru sa svim proizvodima i suvenirima?

Ekološki značaj i obilježje cekera od komušine sastoji se u korištenju 100 % prirodnog ekološkog materijala – komušine koja je ostatak iz poljoprivredne proizvodnje, te izrada isključivo ručnim radom bez utroška energije i bez zagađivanja okoliša. Njegov ekološki značaj posebno je izražen namjenom cekera kao uporabnog proizvoda za kupovinu, gdje zamjenjuje ambalažu od sintetičnih materijala i plastične vrećice.

Na taj način ceker višestruko doprinosi ostvarivanju ciljeva očuvanja čovjekove sredine i jedan je od proizvoda koji potpuno zadovoljava ekološke kriterije u proizvodnji proizvoda i suvenira kojima danas težimo svi koji se bavimo dizajnom i izradom uporabnih proizvoda i suvenira.

Autorica ste dizajna cekera, kada vam je i kako ideja o promicanju cekera pala na pamet?

Vještina izrade cekera od komušine stoljetna je tradicija, danas očuvana ponajviše u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske, gdje za dio starije ženske seoske populacije predstavlja izvor prihoda. Koristeći stare uzore i tradicijski način izrade cekeri imaju obilježje izvornosti i pripadnosti određenom prostoru, oni su simboli kulturne baštine, identiteta i stvaralaštva ruralnih prostora. Isto tako proizvodnjom cekera možemo doprinijeti održivom razvoju ruralnih područja Hrvatske i stvaranju novih vrijednosti bez investicijskih ulaganja.

Kao autorica dizajna ocijenila sam da uz stvaralačko obogaćivanje izvornog proizvoda i inovativnu prilagodbu zahtjevima tržišta, te uz odgovarajuće promotivne aktivnosti ceker ima uvjete za uspjeh na domaćem tržištu pa i izvozu.

Na taj način izrada cekera može doprinijeti zapošljavanju kao i razvoju malog ženskog i socijalnog poduzetništva i zapošljavanja žena, posebno socijalno ugroženih skupina, bilo zajedničkim radom u okviru socijalnih zadruga i drugih oblika društvenog poduzetništva, bilo u obliku individualnog poduzetništva, domaće radinosti i sl.

Ceker za Victoriu Beckham

Možete li nas provesti kroz postupak izrade cekera od komušine? Koji su koraci, koliko dugo je potrebno za izradu, kako se oslikava?

Izrada cekera od predstavlja složen i dugotrajan postupak: osnovni uvjet je osigurati i pripremiti materijal za izradu – kukuruznu komušinu, koja se dobiva ručnim branjem i ljuštenjem točno određenih sorti kukuruza, nakon toga slijedi probiranje listova komušine, sušenje i pohrana u uvjetima koji osiguravaju očuvanje njezine kvalitete.

Sama izrada cekera iziskuje pribor: drvene kalupe određenog oblika i dimenzija, kukicu za pletenje, škare, ćavličice za formiranje okvira na kalupu, čekić, kliješta. Kod izrade odnosno pletenja komušina se prethodno prema želji može obojiti, namače se vodom da se omekša, te se pletenjem od malih pletenica oblikuje ceker na kalupu.

Nakon toga ceker na kalupu se suši najmanje jedan dan da zadrži željeni oblik, a tek nakon toga se skida s kalupa i po želji dodatno ukrašava bojanjem s vodootpornim bojama ili oprema ukrasnim dodacima poput čipke ili uzoraka veza i sl.

Ceker i Victoria Beckham? Kako se to dogodilo?

Ljepota i vrijednost cekera kao izvornog hrvatskog suvenira prepoznata je od uprave ovaj prelijepi hrvatski uporabni suvenir, zaslužen je našao svoje mjestu u galeriji suvenira resorta LIOPUD 1483. Radi se o nekadašnjem franjevačkom samostanu na otočiću Lopudu kod Dubrovnika, kojeg je barunica Francesca von Habsburg obnovila i pretvorila u atraktivnu kombinaciju muzeja, elegantnog boutique hotela i duhovnog utočišta. Ovog ljeta za vrijeme njihovog odmora na Lopudu ceker je darovan Victoriji Beckham.

Osim klasičnog cekera, razvila ste i ceker za laptop? Kome je namijenjen?

Kao autorica dizajna originalnom idejnom konstrukcijom, oblikom i mjerama oblikovala sam i prilagodila ceker kao uporabni suvenir za nošenje i čuvanje laptopa – prijenosnog računala. Temeljna namjera je ovaj lijepi i izvorni uporabni suvenir ponuditi tržištu; domaćim kupcima, inozemnim turistima, ali najviše organizatorima i sudionicima svih velikih, posebno međunarodnih skupova i kongresa u Hrvatskoj, kao “kongresni suvenir”, umjesto uvoznih jeftinih plastičnih torbi. Njegova vrijednost je prepoznata je u medijima i stručnoj javnosti, među ostalim priznanjima osvojio je Zlatnu medalju na 1. Salonu inovacija HGK, te Grand prix i Prvu nagradu na izložbi Kvarner Expo u Opatiji.

Zasluzna ste i za Petrine pletilje... O čemu se tu radi?

Petrine pletilje nastale su u suradnji s tekstilnom industrijom Slavonija iz Osijeka početkom devedesetih godina u vrijeme ratne agresije na Hrvatsku. Sa ženama prognanicama i izbjeglicama iz Slavonije i Baranje pokrenuli smo svojevrsnu kulturnu, umjetničku i gospodarsku inicijativu i projekt ručnog rada i umjetničkog obrta, sa ciljem promocije, valorizacije i očuvanja od zaborava kulturnog nasljeđa i tradicije pletenja i vezenja.

Ova izrazito ženska inicijativa imala je i svoj socijalni i gospodarski značaj u zapošljavanju žena u sustavu kućne radinosti, temeljenom na ručnom radu vunenog pletiva i korištenju uzora i motiva iz bogate folklorne baštine.

Radovi Petrinih pletilja – veste slike – ostvarivali su izvoz u više europskih zemalja (Njemačka, Švicarska) i izlagani su na više od 70 izložbi i modnih revija po cijelom svijetu (London, Milano, Rim, Bern, Ženeva, München, Graz, Tokyo, Atlanta, New York itd.), a među brojna priznanja i nagrade ubraja se znak kvalitete Izvorno hrvatsko dobiven od Hrvatske gospodarske komore. Kreacije Petrinih pletilja nosile su brojne ugledne žene iz javnog života, diplomacije i plemstva, među njima nadvojvotkinja Francesca von Habsburg, jordanska princeza Haya, grofica Eltz supruga grofa Eltza Vukovarskog, barunica Grisogono iz Londona, grofica Stankiewitz von Ernst iz Berna i dr.

Društveno korisna turistička i kulturna atrakcija

Osovala ste Hrvatsku kuću. Kako ste se odlučila za taj iskorak?

Udruga Petrine pletilje s brojnim članstvom i razvijenim programima aktivnosti očuvanja i promicanja tradicijske kulture i stvaralaštva godinama je tražila odgovarajući radni prostor za smještaj svoje etno zbirke. Prostor je pronađen u Preradovićevoj 31. u Zagrebu, uređen u stilu tradicijske seoske kuće, čiji glavni sadržaj je etnografska zbirka Hrvatska u malom, koja sadrži predmete narodnih nošnji, namještaja, alata i opreme koja je nekad davno služila potrebama ljudi naših ruralnih krajeva.

U prostoru etno kuće održavaju se izložbe i promocije, predstavljaju se pojedini krajevi lijepe naše i njihova kulturna baština, tradicijske vrijednosti, prirodne ljepote, obilježavaju narodni običaji, blagdani, te održavaju tečajevi i edukacije. Svojim sadržajima i aktivnostim Hrvatska kuća sada predstavlja društveno korisnu turističku i kulturnu atrakciju grada Zagreba, dopunjenu sadržajima i obilježjima cijele Hrvatske.

Koja je misija Hrvatske kuće?

Odgovor: Hrvatska etno kuća Materina priča je škrinja uspomena u srcu Grada Zagreba. To je mjesto gdje možete doživjeti i vidjeti puno toga iz hrvatske baštine. Ovdje čuvamo ono što su nam ostavili naši stari, da bi to vama pokazali. Stare predmete seoskog domaćinstva, običaje, glazbu, plesove, hranu, preselili smo u jedinstvenu etno zbirku. Program je osmišljen i prilagođen željama posjetitelja, za Vas smo tu u bilo koje doba godine, u bilo koje vrijeme.

Osmislila ste i poslovnu torbu Tkanica. Koja je njezina priča? Prodaje li se doista u Tokiju?

Hrvatska poslovna torba Tkanica izrađena je od tkanice koju tradicijskim načinom ručnog tkanja na tkalačkom stanu proizvode vrijedne članice tkalačke zadruge u Kninu. To je proizvod unikatne izrade kojemu uporaba kvalitetnih prirodnih materijala i izvornih etno motiva daje atraktivnost, ljepotu, izvornost i visoku uporabnu i suvenirsku vrijednost. Osim kulturne promocije ima i svoj gospodarski i turistički značaj. Na izložbama je osvojila Prvo mjesto i nagradu Gran Prix i prestižnu oznaku kvalitete Hrvatske gospodarske komore. Nakon sudjelovanja na akcijama Kupujmo Hrvatsko uslijedila je i promocija poslovne torbe Tkanica u svijetu, između ostalog i na velikoj promociji hrvatskog turizma u Tokyu, gdje se još uvijek prodaje u elitnim dućanima.

Jedinstvena art galerija

Tkanicu je nosila i Jadranka Kosor na sastanku s bivšim američkim predsjednikom Obamom?

Da, na taj način naša tadašnja premijerka Jadranka Kosor dala je veliki doprinos i potporu promociji ovog vrijednog hrvatskog suvenira. Mogla je ponijeti torbu bilo kojeg svjetskog dizajnera, ali napravila je veliku promociju hrvatskom proizvodu i kulturnoj baštini, slika torbe Tkanica našla se na naslovnica svjetskih medija.

Na koje sve načine promovirate ceker, bile su tu i neke modne revije...?

Da, promocije programa 'ceker' ostvarujemo brojnim izložbama i modnim revijama u Hrvatskoj kući, kao i na izložbama rukotvorina diljem Hrvatske i u inozemstvu. Hrvatska kuća svojim izložbenim postavom ostvaruje i veliku međunarodnu promociju cekera kroz svakodnevne posjete Hrvatskoj kući organiziranih grupa inozemnih turista iz Europe kao i dalekih destinacija Amerike, Kine, Japan, Indije, Koreje i td.

Kakvi su planovi za budućnost?

Najvažnija zadaća Hrvatske kuće u skoroj budućnosti je otvaranje jedinstvene i prve SOCIJALNE ART GALERIJE, koja će osim promocije i prodaje hrvatskih izvornih rukotvorina i suvenira imati i značajnu socijalnu i humanitarnu zadaću.

Gdje se mogu "nabaviti" vaši cekeri?

Cekere proizvode naših članica moguće je nabaviti na prigodnim izložbama u Hrvatskoj kući, a uskoro i na stranicama Socijalne art galerije.

Što se još može pogledati, doživjeti i proživjeti u Hrvatskoj kući?

Kao posebno zanimljiv i društveno koristan program Hrvatska kuća pokrenula je ovih dana ŠKOLU STARIH ZANATA I TRADICIJSKIH VJEŠTINA, namijenjenu u obliku edukacija i radionica za najširi krug korisnika.

Tikvica u Japanu

Negdje sam pročitala da je japanski princ dobio slavonsku tikvicu kao suvenir, kako ide ta priča?

Hrvatska kuća Materina priča prepoznata je od Japanskog veleposlanstva u Zagrebu kao vrijedna kulturna i turistička atrakcija grada Zagreba i mjesto očuvanja i promicanja kulturne baštine, te prihvaćena kao mjesto posjete Nj. C. V. princa i princeze Akishino za vrijeme njihovog boravka u Zagrebu 2013. godine.

Osim razgledanjem etno zbirke "Hrvatska u malom" visoki gosti i njihova pratnja oduševili su se izloženim primjercima šaranih slavonskih tikvica narodnog umjetnika Vinka Babića iz Gradišta kraj Županje. Prema izraženoj želji princ Akishino je na dar dobio prelijepe šarane slavonske tikvice, kao i sjeme tikvica koje je obećao posaditi u svojem carskom vrtu kao spomen na Hrvatsku.